

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—, — Poštno-čkovni račun 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Naše slike.

Vsakdo rad gleda slike. Zato so vsi razni časopisi začeli stalno priobčevati slike. »Slovenski Gospodar« pa ima celo mesečno prilogo »Naše slike«, ki se tiska na boljšem papirju. **Kakor lahko vsakdo vidi, bo imel v letu 1931 samo »Slovenski Gospodar« na posebnem papirju izdano mesečno prilogo »Naše slike«.** Toliko predvsem v pojasnilo na razna vprašanja, če bomo tudi mi ukinili prilogo »Naše slike«.

Sedaj pa stavimo na naše čitatelje javno vprašanje, ali bi radi imeli prilogo »Naše slike« ne le enkrat na mesec, ampak vsakih 14 dni? Gotovo niti enega naročnika, ki bi rekel, da takih prilog ne, posebno še, ker se list zavolj tega ne podraži. Zato vabimo naše cenjene naročnike, da z nami sodelujejo, pa bo šlo. **Tem potom se zavzemamo, takoj prirediti prilago »Naše slike« vsake 14 dni, kakor hitro se doseže število naročnikov 30.000.**

Zadnjič smo objavili, da se tiska našega »Slovenskega Gospodarja« 26.100. Torej je treba še 3900 naročnikov. Koliko jih je še raznih kmetijskih domov, ki bi lahko imeli »Slovenskega Gospodarja« naročenega! Posebno v Savinjski dolini, v koroškem delu, v Posavju, Prekmurju itd.

Zelo pametno so naredili oni, ki imajo znanje in sorodnike v tujini. Ker jim ne morejo vsega pisati, so jim naročili »Slovenskega Gospodarja«. Tudi na te se spomnite pri svoji agitaciji!

Cenjeni naročniki, zdaj imate dokaz, da je razvoj lista odvisen tudi od vas. Čim bolj boste delovni za svoj list, tem več vam bo nudil za isti denar. Mi smo imeli pogum, dati vam obljubo, vi pa imejte voljo, poagilirati za »Slovenskega Gospodarja« od hiše do hiše, od znanca do neznanca. V gostilnah, brivnicah, povsod zahtevajte »Slovenskega Gospodarja«, da ga imajo! Vaše delo bo največ pripomoglo k razvoju našega »Slovenskega Gospodarja«!

Medžimurcem!

Povej mi, s kom se družiš, in jaz ti povem, kdo da si — pravi stari pregovor. Resnica tiči v teh besedah. Kakšen je krog tvojih, s čimer se pečajo oni, isto delaš sam. Če se te že ne primejo njih lastnosti takoj, boš si jih pa pridobil polagoma, dokler ne postaneš ves njihov, dokler se tvoja načela ne bodo strinjala popolnoma z njihovimi. Najboljši prijatelj, ki te zabava v dol-

gih zimskih večerih, ki ti daje pouka in nasvetov v tvojem prostem času, je dobra knjiga, so dobri krščanski časopisi, ki izpopolnjujejo tvoje znanje in ki te vežejo s širnim svetom ter ti pri tem ne vzamejo duševnega miru in ne kalijo tvoje krvi z blagodnečim brezverskim prilizovanjem. Spoznati, kdo je pravi prijatelj, katere so prave knjige in pravi časopisi, je na prvi mah težko, kajti vse še tako slabo ima na sebi vsaj trohico privlačnosti, vsaj malo dobrega.

Medžimurski, zlasti obmejni kraji so naročeni skoraj vsi na slovenske časopise, med njimi največ na »Slovenskega Gospodarja«. Da se jim izkaže hvalježno, je uredništvo »Slovenskega Gospodarja« sklenilo, da daje tudi naročnikom teh izven Slovenije ležečim krajem podporo 1000 Din v slučaju, če jim pogori njihova hiša. Toda še več! Objavljalo bo vnaprej novice in najnovejša poročila iz teh krajev, tako da bodo naročniki, čeprav naročeni na slovenski časopis, dobili isto, kakor če bi imeli svoj lasten list. Od časa do časa bo preskrbelo uredništvo tudi za zabavo Medžimurcev in sploh za vse, kar se jim ni nudi do sedaj noben časopis. Porabite to priliko in naročite

Večne užigalice. Do sedaj je užival Šved Ivar Kreuger slavo »kralja užigalic«. Avstrijski kemik Ferdinand Richter je iznašel takozvane večne užigalice. So ravno tako velike kakor dose-danje, le nekoliko težje. Novo iznajdbo je mogoče 600krat prižgati. Richter se pogaja glede izrabe svojega patenta v Bernu v Švici z ameriškimi finančnimi krogi. Tudi japonske tvornice se zanimajo za iznajdbo.

si časopis, ki obrača na vas izmed vseh ostalih največjo pažnjo, ki vam daje izmed vseh največ.

Štrigovčan.

Na prošnjo nekaterih Medžimurcev, ki s strahom opazujejo tamošnje ljudstvo, katero se pogreza vedno bolj in pada v zanjke nevarnega čtiva, smo poslali v vaše kraje na ogled nekoliko števil našega lista. List vam bo gotovo ugajal, zato si ga le naročite. Njegova cena je malenkostna tako, da jo zmore lahko vsakdo. Če ne plačate naročnine ali pa ne javite na dopisnici, da jo boste poravnali brž, ko boste dobili denar, vam v prihodnjem tednu lista ne bomo mogli več pošiljati. Požurite se torej, dokler je še čas.

Kaj kažejo računi?

(Dopis kmeta iz Slov. goric.)

Mislimo in računamo. Pred svetovno vojno je kmet prodal pšenico 1 kg po 20 vinarjev; tako sem dobil za 5 met. stotov 100 kron. S tem je mogel kmet celoletno hlapca plačati. Danes pa dobim za 1 kg pšenice 1 Din in pol. Moram torej prodati 10 meterskih stotov in še več, da lahko celoletno hlapca plačam; torej še enkrat toliko; za dekle ravno tako. Toliko pa niti ne pridelam. Pojdimo še k rokodelcem! Pred vojno je kmet plačal rokodelcu, naj si bo zidar, tesar, sedlar, kolar itd., za to, kar pač kmet potrebuje pri svojem gospodarstvu, po 1 K 20 v pri domači prehrani. Tako je kmet prodal 6 kg pšenice in je dobil 1 K 20 v; s tem je bil rokodellec plačan. Danes pa dobim za 6 kg pšenice 36 kron, rokodelcu pa že moram plačati 100 do 120 kron dnevno pri domači hrani. Torej premislimo le, koliko kmet pridelal in koliko mora plačevati!

Računajmo dalje! Plužno železo sem dobil za 6 kg pšenice, ker je stalo 1 K 20 v. Danes pa dobim za 6 kg pšenice 36 K, plužno železo pa me stane 100 do 120 K. Predloženi računi dokazujejo, kako mora kmet poceni prodajati, pa drago plačevati. In vendar se še najdejo čudni ljudje, ki trobijo, kaj vse kmet pridelal in pridobi.

Izjemo so letos delale jabolke, ki so imele lepo ceno. Bile so to izredne cene, vsled katerih se je ponekod zgodilo, da so žetlarji na 1 oralu več pridelali, kakor drugod kmet na 50—60 oralih celega posestva z zrnjem in živino vred. Splošno pa je gospodarsko stanje kme-

ta slabo ter se slabša od leta do leta. Zato je upravičen poziv: Kmetje, pomagajmo si sami, da nam bodo tudi drugi pomagali! Organizirajmo se! Naša splošna kmetijska organizacija je Kmetijska zveza v Maiboru. Po »Slov. Gospodarju« pozivam vse kmete, da k njej pristopijo!

V NAŠI DRŽAVI.

Trije bani zamenjani. Upokojeni so bani: dr. Josip Šilovič, ban savske banovine, Krsta Smiljanič, ban zetske banovine, in Gjorgje Nestorovič, ban moravske banovine. Za novega bana savske banovine je imenovan dr. Ivo Petrovič, za bana moravske banovine Jeremija Živanovič, za bana zetske banovine dr. Uroš Krulj.

Banski svet dravske banovine se sestane na svojo prvo sejo dne 20. januarja. Predmet zasedanja bo proračun dravske banovine za leto 1931-32.

Dravski ban dr. Marušič je obiskal zadnje dni: Celje, Maribor, Ptuj in M. Soboto.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Na Dunaju se je mudil grški ministrski predsednik Venizelos. Iz Dunaja je odpotoval v Rim. Madžarski ministrski predsednik grof Bethlen bo posetil avstrijsko vlado dne 26. in 27. februarja in bo ob tej priliki podpisana med obema državama prijateljska pogodba.

V Rumuniji so odkrili na več železniških postajah zalogo dinamita, ki izvira še iz svetovne vojne, a so ga hranile nasilne organizacije v prevratne svrhe. Pozaprlji so večje število železnoradnikov, postajnih načelnikov ter inženjerjev madžarske in rumunske narodnosti. Obstoja sum, da so nameravale nasilne organizacije pognati v ugodnem času v zrak važne železniške naprave in kolodvorska poslopja.

Rudarske stavke v Nemčiji in na Angleškem. V Porurju so zanetili komunistični agitatorji med rudarji stavko s ciljem, izzvati velik političen štrajk. Redarstvo je zatrla v Porurju komunistične akcije in je stavka končana. Večina delavstva so je vrnila na delo. Pogajanja za ureditev mezdnih uprašanj se nadaljujejo. — Na Angleškem stavkajo rudarji in se že vršijo precej časa pogajanja med lastniki premogovnikov in zastopniki delavstva.

Na Španskem snujejo nove prevratne poskuse. Komaj se je posrečilo španski vladi, da je zatrla vojaško revolucijo z republikanskimi cilji, že prihajajo iz Madrida poročila, da se je posrečila vladi izsleditev nove revolucionarne zarote. Začetek revolucije je bil nameravan za konec januarja. V očigled vsem zadnjim prevratnim poskusom se je baje odločil kralj Alfonz za sestavo nadstrankarske vlade, v kateri bi bile zastopane vse stranke.

Na Angleškem so ustanovili veliko organizacijo, ki ima namen, zaščititi

angleško trgovino proti poplavljenju s precejnim angleškim žitom ter lesom.

Zasedanje Društva narodov v Ženevi bo pričelo dne 19. januarja. Našo državo bo zastopal zunanji minister dr. Marinkovič, ki je član sveta. Tokratno zasedanje pričakuje celi svet z veliko napetostjo, ker bo došlo do ostrega obračuna med Nemci in Poljaki zaradi manjšinskega uprašanja, katerega tišči Nemčija v ospredje. Ob priliki tega zasedanja se bo vršil tudi sestanek pripravljalnega odbora evropskih Združenih držav (Panевропе), kojega sejo je sklical istočasno francoski zunanji minister Briand.

Prevrat v Turčiji preprečen. Na Turškem so odkrili prevratno organizacijo ki je bila razpredena po celi državi. Pripravljena je bila splošna revolucija, ki bi imela izbruhniti prve dni februarja. Zarotniki so hoteli pomoriti vse turške novotarje pod Kemal pašo in vzpostaviti sultanat. Revolucionarni organizaciji so pripadali turški menihi in verski prenapeteži. Z zatrenjem tega pokreta se čuti vlada dovolj močno za nadaljevanje modernizacije Turčije.

Državni proračun sovjetske Rusije izkazuje 32 milijard rubljev dohodkov, 30,5 milijard rubljev izdatkov.

Papež za obrambo zakona. Dne 8. januarja t. l. je izšla v Vatikanu papeževa enciklika ali pismo, v katerem je sv. Oče posebno podčrtal nerazdružnost zakonske zveze. Koj po obelodanitvi okrožnice izjavljajo merodajni krogi katoliške Cerkve, da je tokratna papeževa poslanica najvažnejša tekom zadnjih desetletij. Začetek papeževga pisma opozarja na božji značaj zakonske zveze, katerega nekateri ljudje pogosto zasramujejo in tlačijo v blato ne samo na gledaliških odrih, filmih, časopisih in romanih, temveč sploh v vsakdanjem življenju, kjer se v službi greha pozabljajo zakonske dolžnosti. Ker pa se to vrši pogosto tudi za očitno razširjanje pod plaščem znanosti in med vernimi katoliki, smatra sv. Oče za svojo dolžnost, da dvigne svoj sva-reči glas, da privede ljudi zopet na pravo pot. Enciklika se v svojih treh delih bavi najprej z zavarovanjem zakona in njegovega svetega namena, ki se da po besedah sv. Avgustina izraziti s tremi besedami: potomstvo, zvestoba, zakrament. V drugem delu se enciklika bavi podrobneje s tremi blagoslovi zakona z ozirom na zmote in grehote, ki so s temi v zvezi. Sv. Oče se sklicuje na vest zdravnikov, dušnih pastirjev in oblasti, ki naj pomagajo voditi boj proti zmotam glede zakonske zveze. V 3. delu navaja okrožnica sredstva, s katerimi se lahko nastopa proti temu novemu poganstvu. To so povratek k božjim zakonom, pobijanje strasti, pokorščina Cerkvi in skrbna izbira soproga s spoštovanjem nasveta staršev, skrbno poprejšnje zavarovanje gospodarskih sredstev, ki so potrebna za ustano-

vitev in vzdrževanje zakona. Tu apelira papež na oblasti in na vse one, ki bi mogli kaj dati, da se sploh olajšajo skrbi ubogih družin in ljudi brez sredstev sploh, ki pa imajo pravico do ustanovitve rodbine. Papeževa okrožnica obsega 16.000 besed in je poseben opomin oblastem, da podpirajo Cerkev pri obrambi zakramenta sv. zakona.

Največje sv. pismo. Največje sv. pismo je dogotovil v Ameriki v Los Angeles neki tesar. Knjiga je visoka 2,50 m, široka 1,10 m. Vsaka črka na 8648 straneh je bila natisnjena s posebnim ročnim tiskarskim strojem. Sv. pismo tehta 10 centov.

Ruski sovjeti prepovedali poročni prstan. Najnovejša žrtev sovjetske vlade je postal poročni prstan, ker vidijo komunisti v njem znamenje zakonske spona kapitalističnega svetovnega nazoranja, katerega ne smejo nositi prosti tovariši sovjetske države. Celo izdelava poročnih prstanov je prepovedana. Istočasno s prepovedjo poročnih prstanov opozarjajo sovjeti državljane, naj izročijo stare poročne prstane drž. zavodom za zbiranje zlata. Sovjetska država ume iz svojih načel si odpreti vire dohodkov.

*

Največji klobasi.

Koncem 16. stoletja se je odpravil na pot po Nemčiji vitez plemeniti Schweinichen, da bi najel pri nemških bogataših posojilo za zapravljevega vojvodo v Šleziji. Vitezu ni bilo tolikanj ležeče na tem, da bi prinesel pomoč svojemu gospodu, zadovoljil se je, ako so mu premožnejši krogi dobro postregli z jedjo ter pijačo. Omenjeni vitez je prišel leta 1599 na dvor vojvode iz Braunschweiga-Lüneburg. Tudi tukaj so odklonili zaprošeno posojilo, pač pa so mu pokazali klobaso, ki je bila dolga 2000 komolcev in je on sam od te pojedel precejšen kos in jej pel ter oznanjal slavo, kamor koli je prišel po iztikanju za posojilom.

Dve leti za tem čitamo v poročilu nemškega mesta Königsberg to le: 1. dne januarja leta 1601 so nesli mesarji iz Königsberga 1005 komolcev dolgo klobaso iz mesta na grad, da so jo podarili knezu Jurju Frideriku Brandenburgskemu v zahvalo, da so po preteku 18 let začeli zopet delati klobase.

Spreddaj pred orjaško klobaso je korakal mož s sulico. Sprevod so oznanjali bobnarji, trobentači in zastavonoše. Klobaso je neslo nad 100 mesarskih hlapcev, saj je tehtala 9 centov. Za napolnjenje te na svetu tako znamenite klobase so porabili: 81 gnjati, čreva od 45 svinj, 1½ tone soli, 10 funtov popra. Pri izdelovanju klobase je bilo zaposlenih 87 mesarskih pomočnikov ter 3 mojstri.

Družinsko prafiko za leto 1931

s podobo Svete družine že dobite vsepovsod. Segajte pridno po njej, ker je res nekaj prav praktičnega. 1350